12875

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«20» 10 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 0197-21

Ձեռնարկողը՝ ***«Հայնախագիծ» ԲԲԸ***
ՀՀ, ք. Երևան, Չարենցի 1

Գործունեությունը՝ ***«Շիրակի-2» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) նախագծի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն***
Շիրակի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պարտականությունները կատարող՝ Խ. Մարտիրոսյան

Առդիր՝ 9 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0197-21

<20> 10 2021թ.

«Շիրակ-2» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝	«Հայնախագիծ» ԲԲԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Նախագծային փաստաթղթեր, ՇՄԱՌԳ հաշվետվություն
Գտնվելու վայրը՝	Շիրակի մարզ

Ներածական մաս. Շիրակի մարզի «Շիրակ-2» տարածաշրջանի միկրոռեգիոն մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (այսուհետ ՄՄՀՏՊՓ) նախագծերը ներառում են Ախուրյան, Այգաբաց, Արևիկ, Բասեն, Կամո, Կառնուտ, Հովիտ, Ջրառատ (ընդամենը 8) գյուղական բնակավայրերը:

Շիրակի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծի «Շրջակա միջավայրի բարելավման ու պահպանման միջոցառումներ» բաժինը մշակված է ՄՄՀՏՊՓ համապատասխան, հաշվի առնելով նշված համայնքների 2017-2025թթ. զարգացման ծրագրերը:

Նախատեսվող գործնեությունը համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 1-ին մասով, հանդիսանում է հիմնադրութային փաստաթուղթ:

Նկարագրական մաս. Շիրակի մարզի «Շիրակ-2» տարածաշրջանի ՄՄՏՀՆ նախագիծն իրենից ներկայացնում է փաստաթուղթ, որտեղ արտացոլված են բնական պաշարների (օդ, ջուր, հող, բուսականություն, հանքեր) ինտենսիվ և արդյունավետ օգտագործման վերաբերյալ նախագծային, պրակտիկ գործունեության արդյունքները՝ տնտեսության ճիշտ կազմակերպման, կոմունիկացիաների, կաթսայատների ճիշտ տեղադրման անթափոն տեխնոլոգիաների և մաքրման սարքավորումների կիրառմամբ, կենցաղային և արդյունաբերական թափոնների մաքսիմալ օգտագործման և վնասազերծման ցանկալարիով:

Շիրակի մարզի վերը նշված համայքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման ընթացքում շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար համալիր կերպով են գնահատվել առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն

ունեցող իրավիճակը և ընտրվել են զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Բնակավայրերի զարգացման ծրագրերի մշակման ժամանակ շրջակա միջավայրի տարրերի (ջուր, օդ, հողաբուսական ծածկույթ, կենդանական աշխարհ) պահպանության միջոցառումների մշակումը սերտորեն կապված է տարածքի հատակագծային կազմակերպման խնդիրների հետ:

Շիրակի տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ զարգացման ծրագիրը նախատեսվում է կազմել կայուն զարգացման սկզբունքների հիման վրա, որը տնտեսական զարգացման բոլոր նախապատվությունները համադրում է բնական միջավայրի ինքնավերարտադրունակության հետ:

Բնակավայրի տարածքի կարևոր էկոլոգիական հիմնախնդիրները, որոնք նպաստելու են տարածքի էկոլոգիական հավասարակշռության պահպանմանը, լուծվելու են տարածքի հատակագծային կառուցվածքի մշակման գործընթացում:

«Շիրակ-2» տարածաշրջանի ՄՄՀՏՊՓ նախագծում սանիտարապաշտպանիչ գոտիների և սանիտարական խզման (разрыв) չափերն ընդունված են համաձայն СН245-71 «Արդյունաբերական ձեռնարկությունների նախագծման սանիտարական նորմաներ»: Էլեկտրաենթակայանների ՍՊԳ-ի չափերն ընդունված է դրանց տիպից, տրվող լարումից, տրանսֆորմատորի հզորությունից և քանակից ելնելով, համաձայն ՍՆ և Կ II-12-77 «Պահպանություն աղմուկից» և ՀՀՇՆ 22-04-2014 «Պաշտպանություն աղմուկից» նորմերի և կանոնների, ԳՈՍՏ «Ուժային, յուղային տրանսֆորմատորմներ, թույլատրելի աղմուկի նորմաներ և աղմկային փորձարկումների մեթոդներ»: ՍՊԳ-ների չափն ընդունված է 20մ:

- Էլեկտրահաղորդման գծերի (ԷՀԳ) պաշտպանական գոտիների չափեր ընդունված են համաձայն «Մինչև 1000Վ էլեկտրական ցանցերի պահպանման կանոններ»-ի հիման վրա՝
- գետնի վրա եզրային լարերի պրոյեկցիայի հեռավորությունը:
- Մայրուղային խողովակաշարերից սանիտարական խզման չափերն ընդունված են խողովակների տրամագծից, ճնշումից և դասից կախված, համաձայն ՍՆ և Կ 2.05.06-85 «Մայրուղային խողովակաշարեր»:
- Խմելու-տնտեսական ջրառների ՍՊԳ-ի չափերը ընդունված են համաձայն Սն և Կ 2.04.02-84 «Ջրամատակարարում»: Արտաքին ցանցեր և կառուցվածքներ»:
- «Խմելու-տնտեսական նշանակության ջրմուղների և ջրամատակարարման աղբյուրների սանիտարական պահպանման գոտիներ» N2-III-Ա2-2 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին ՀՀ առողջապահության նախարարի 2002թ. նոյեմբերի 29-ի թիվ 803 հրամանը:
- Գերեզմանների ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ, ինչպես նաև հաշվի է առած ՀՀ կառավարության նոյեմբերի 23-ի «Հուղարկավորությունների կազմակերպման և գերեզմանների ու դիակիզարանների շահագործման մասին» 2006 թվականի N1910-ն որոշման հավելված 4-ի 7-րդ կետը:
- Աղբահավաք վայրերի համար ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ: Աղբահավաք վայրերի քանակը՝
- Կենսաբանական մաքրման կայանի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ: ՍՆ և Կ 2.04.03-85 Կոյուղի: Արտաքին ցանցեր և կառուցվածքներ:
- Օրգանական ծագման թափոնների վարակազերծման և թաղման վայրերի ՍՊԳ-ն ընդունված է 300մ:

«Շիրակ-2» ՄՄՀՏՊՓ նախագիծն ընդգրկում է 22490,28 հա տարածք, որտեղ բնակչության թիվը կազմում է 17286 մարդ: Տարածքում առկա են բնական, բուժական, առողջապահական,

հանքահումքային ռեսուրսներ:Նշված համայնքներում ռեսուրսների հիմնական տեսակներն են՝ ջրեր, հողեր, գեղատեսիլ և տեսարժան վայրեր տուրիզմի զարգացման համար:

«Շիրակ-2» գյուղական և քաղաքային համայնքներում առկա են սոցիալ-կենցաղային, ինժեներատրանսպորտային և կոմունալ ենթակառուցվածքների վերաբերյալ հիմնախնդիրներ, որոնք մանրամասն նկարագրված են նշված համայնքների զարգացման ծրագրերում: Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակումը, հողագործությունը և առևտուրը:

Ներկայումս համայնքների մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով:

Հիմնականում արդյունաբերական ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին, արտադրական արտանետումներն աննշան են: Ֆոնային աղտոտվածությունն աղտոտող բոլոր նյութերով համայնքներում զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ):

Համայնքներում գործում են մի շարք փոքր ձեռնարկություններ, որոնք գործում են պլանային արտադրողականության 5-10%-ի սահմաններում:

«Շիրակ-2» տարածաշրջանում գործում են տուֆի, պեմզաի և բազալտի հանքեր, որոնց հիմնական արտանետումները մթնոլորտ անօրգանական փոշին է:

Ընդամենը արդյունաբերական արտանետումները կազմում են 61,6 տ/տարի, այն թվում՝ Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 735,82 տ/տարի: Հիմնականում համայքների մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 26,22 մլն. դրամ տարի: Մթնոլորտ արտանետումների հիմնական ներդրումը՝ 85,7%, ավտոտրանսպորտն է:

Համայնքներում աղմուկի աղբյուր է հանդիսանում ավտոտրանսպորտը: Գյուղերում ճանապարհները հիմնականում տեղական նշանակության են և մեքենաների անցուդարձը ցածր է:

Տրանսպորտային հոսքերի աղմուկը առաջանում է մեքենաների աղմուկից տրանսպորտի արագությունից և շարժման ինտենսիվությունից:

«Շիրակ-2» համայնքներում ավտոմեքենաների մաքսիմալ ժամային անցուդարձը կկազմի 100 միավոր մեկ ժամում:

Աղմուկի մակարդակը փողոցի բանուկ մասի եզրից 7.5 մետր հեռավորության վրա որոշված է տարբեր փողոցներում: Աղմուկի ամենաբարձր մակարդակը կազմում է 50 դԲԱ, 70 դԲԱ-նորմայի դեպքում:

«Շիրակ-2» տարածաշրջանի բնակավայրերում ձայնի էկվիվալենտ մակարդակը 25մ հեռավորության վրա ճանապարհից, հաշվի առնելով կառուցապատված զանգվածը կկազմի 30-40 դԲԱ, նորման 45-55 դԲԱ:

Հողերի բնութագիրը

«Շիրակ-2» տարածաշրջանը ներառում է 22490,28 հա հողեր:

Հողերի նպատակային	«Շիրակ-2» տարածաշրջան
	Գյուղական բնակավայրեր

նշանակությունը	Ախուրյան	Այգաբաց	Արևիկ	Բասեն	Կամո	Կառնուտ	Հովիտ	Ջրառատ	ԸՆԴԱՄԵՆԸ
գյուղատնտեսական	2111,91	1654,28	1270,68	3935,45	2100,28	1627,43	1248,11	5288,07	19236,21
բնակավայրերի	523,82	118,03	218,1	135,41	159,43	98,61	54,36	209,62	1517,38
արդյունաբերական և ընդերքօգտագործման	79,21	14,78	28,51	75,02	22,24	28,34	23,25	21,87	293,22
էներգետիկայի, տրանսպորտի, կապի	90,41	58,09	56,6	2,92	2,61	6,59	2,45	3,99	223,66
հատուկ պահպանվող տարածքների	10,31	7,76	3,08	123,19	35,12	40,94	38,05	97,65	356,1
հատուկ նշանակության	0,84	-	-	1,06	-	-	-	-	1,9
անտառային	-	-	-	245,85	92,52	92,48	145,41	-	576,26
ջրային	30,2	4,16	3,55	68,56	5,88	41,85	130,37	0,98	265,55
պահուստային	-	-	-	-	-	-	-	-	
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2846,7 հա	1857,1 հա	1580,52 հա	4587,46 հա	2418,08 հա	1936,24 հա	1642,0 հա	5622,18 հա	22490,28 հա

Բնակավայրերում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 1517,38 հա մակերես: Համայնքներում գործում է ութ աղբավայր: Հաճախակի են աղբի կուտակումները հենց բնակելի տների բակերում: Բացի դրանից, աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը: Բնակչության թիվը կազմում է 17286 մարդ ըստ մարզպետարանի տվյալների:

«Շիրակ-2» ի տարածաշրջանի համայնքներում տեղակայված է 8 գերեզմանոց ընդհանուր 16 հա տարածքում: Գերեզմանոցները գործող են: Գերեզմանոցներում սանիտարական պահպանման գոտին պահպանված չէ:

«Շիրակ-2» համայնքների տարածքում մթնոլորտն աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները չի գերազանցում սահմանված նորմերը, քանի որ համայնքներում բնակչության թիվը չի գերազանցում տասը հազարը:

ՇԻՐԱԿ-2 ՄԻԿՐՈՌԵԳԻՈՆԻ ՏԵԽՆԻԿԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ /Ձև 3/				
Տեխնիկատնտեսական ցուցանիշները		Չափման միավոր	Փաստացի	Հեռանկարային
1	ՄԻԿՐՈՌԵԳԻՈՆԻ ՀԱՄԱԿՑՎԱԾ ՓԱՍՏԱԹՂԹԻ ԴԵՊՔՈՒՄ ՆԱԽԱԳԾՎՈՂ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ ՀՈՂԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱԿԵՐԵՍԸ, ԱՅԴ ԹՎՈՒՄ՝	հա	22506.28	22506.28
2	ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	1517.38	1517.319
3	ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅԱՆ, ԸՆԴԵՐՔՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	293.22	291.76
4	ԷՆԵՐԳԵՏԻԿԱՅԻ, ԿԱՊԻ, ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ, ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	223.66	248.002
5	ՀԱՏՈՒԿ ՊԱՀՊԱՆՎՈՂ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՀՈՂԵՐ	հա	372.1	372.906
6	ՀԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	1.9	1.9
7	ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀՈՂԵՐ	հա	19236.21	19212.583
8	ԱՆՏԱՌԱՅԻՆ ՀՈՂԵՐ	հա	576.26	576.26
9	ՋՐԱՅԻՆ ՀՈՂԵՐ, ՈՐԻՑ՝	հա	285.55	285.55

Թափոնների ընդհանուր քանակը ներկա իրավիճակում կազմում է 4321,5 տ/տարի:
Թափոնները առաջանում են առողջապահության բնագավառի հաստատություններում: Թափոնները դասակարգվում են հետևյալ կերպ.

- Ոչ վարակիչ թափոններ: Այս թափոնները կազմում են ընդհանուր թափոնների 90%-ը: Սրանք իրենց բաղադրությամբ նման են կենցաղային թափոններին, քանի որ վարակի տարածման մանրէներ չեն պարունակում: Այս թափոնների շարքին են պատկանում գրասենյակային աղբը՝ թուղթ, ստվարաթուղթ, փաթեթավորման նյութեր, թերթեր և այլն: Տարեկան քանակը կազմում է 0,2տ: Ծածկագիրն է՝ 91200400 01 00 4:

-Վարակիչ թափոններ: Վարակիչ թափոնները դրանք օրգանական ծագման թափոններն են: Ընդհանուր քանակը կազմում է 0.3տ/տարի:

Թափոնները առաջանում են արդյունաբերական ձեռնարկություններում: Արդյունաբերական թափոնների ընդհանուր քանակը կազմում է 5,3 տ/տարի: Թափոնները բաժանվում են 2 խմբի՝

-օգտագործման ենթակա թափոնների ընդհանուր քանակը կազմում է 2,3 տ/տարի:

-ոչ օգտագործելի թափոնների քանակը կազմում է 3տ/տարի:

Օգտագործման ենթակա թափոնների շարքին եմ դասվում՝ օգտագործված յուղերը, թեփերը: Օգտագործված յուղերը տեղում ենթարկվում են մեխանիկական մաքրման (ռեգեներացիա) զտմամբ և նստեցմամբ:

Ոչ օգտագործելի թափոնները գործող ձեռնարկությունների բնույթից կախված թունավոր չեն: Այս թափոնները շինարարական, ավտոտրանսպորտային ձեռնարկություններում առաջացած թափոններն են՝ շինարարական աղբ, ավտոմեքենաների մասեր, օգտագործված տարաներ:

Քանի որ, համայնքները չունեն արդյունաբերական թափոնների համար առանձին աղբավայր, ուստի ոչ օգտագործելի նշված թափոնները թափվում են կենցաղային աղբավայր:

«Շիրակ-2» համայնքների կանաչապատման համակարգի կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել գործողությունների համալիր ծրագիր, որն իր մեջ կպարունակի ներքոհիշյալ հիմնադրույթները.

- բնագավառի գործունեությունը համակարգող մասնագիտացված կառուցվածքային ստորաբաժանման ստեղծում համայնքապետարաններում,
- վերականգնման աշխատանքների, նոր տարածքների կանաչապատման իրականացում, հստակ նախագծերին և ծրագրերին համապատասխան, ապահովելով հետագա ոռոգումը:

Նախատեսված են այգիներ, սպորտ-հրապարակներ՝ կանաչ գոտիով, շրջանային նշանակության կանաչ գոտիներ և այլն: Բացի դրանից նախագծված են նաև մագիստրալ ճանապարհների, գերեզմանոցի և այլ օբյեկտների պահպանության գոտիների կանաչապատում:

Համայնքների մանրամասն վերլուծությունը, առանձին համայնքների համար ինժեներաերկրաբանական հետազոտության աշխատանքների իրականացման և միկրոսեյսմաշրջանացման քարտեզների կազմման, ինչպես նաև համայնքների վերլուծությունն ըստ հատակագծային պայմանների, քաղաքաշինական հիմնակմախքի, ինժեներական ենթակառուցվածքների ապահովվածության, պատմամշակութային հուշարձանների վերլուծությունը պետք է նպաստի տարածաշրջանի կենսագործունեությանը և հողերի ռացիոնալ օգտագործմանը: Առաջնային ուղղություններ են դառնում տարածքային զարգացման այն հիմնական ուղղությունները, որոնց մեջ ներդրումները նպաստավոր են այդ ոլորտների կայացման և զարգացման համար: Այդ ուղղությունների ընտրությունը կխթանեն.

- արտադրության գոյություն ունեցող հիմնական ճյուղերի զարգացումը,
- հնարավոր ռեկրեացիոն գոտիների կազմակերպումը,
- շրջակա միջավայրի բարելավումն և պահպանումը,
- ինժեներական ենթակառուցվածքի, ճանապարհային ցանցի և սոցիալ կենցաղային համակարգի զարգացումը,
- պատմամշակութային ժառանգության պահպանությանը,
- բնական և տեխնածին վտանգավոր երևույթներից տարածքի պաշտպանությանը,
- սահմանամերձ տարածքներում բնակչության անվտանգության ապահովումը:
- միջպետական և հանրապետական նշանակության ճանապարհները կապող հատվածների վերանորոգում, միջհամայնքային ճանապարհների-կապերի վերանայում և կազմակերպում,
- բացառել գյուղատնտեսական բարձորակ և հատուկ պահպանվող տարածքների օտարումը, ինչպես նաև պատմամշակութային և բնական հուշարձաններին վնաս պատճառումը:
- հիմնական գործառնական գոտիների վերանայում և հստակեցում,
- բոլոր համայնքների գազաֆիկացում,
- համայնքներում բնակչության ապահովումը խմելու ջրով,
- համայնքներում ոռոգման ջրի ցանցի արդիականացում և ընդլայնում,
- աղբավայրերի նախատեսում սանիտարական գոտիների պահպանմամբ,
- բոլոր գյուղական համայնքների կոյուղացում:
- գյուղական համայնքների կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախագծում և գործարկում:

- նախատեսել նոր տեխնոլոգիաներ ջեռուցման ժամանակ՝ արևային էներգիա և բիոգազ,
- նախատեսել աղբի տեսակավորում:

Տարածքի տնտեսության հեռանկարային զարգացումը

Տարածքային պլանավորման նախագծով հողերի նպատակային նշանակության հողատեսքի, գործառական նշանակության և զբաղեցրած տարածքների էական փոփոխություն չի նախատեսվում: Գերակշռով թվով գյուղական բնակավայրերի աճի գործակիցը սահմանված է մինչև 1.5%: Տարածաշրջանի բնակչության հաշվարկային թիվը կազմում է 19015 մարդ: Տնտեսության զարգացման հիմնական ճյուղերն են առևտուրը, անասնապահությունը, հողագործությունը, հացահատիկային կուլտուրաների մշակումը:

Հեռանկարում համայնքների մթնոլորտային օդի աղտոտման աղբյուրներ կհանդիսանան արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումները: Արդյունաբերական ձեռնարկությունները հիմնականում պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին: Արտադրական արտանետումները հիմնականում առաջանում են բնական գազի այրումից: Ներկայումս համայնքներում ֆոնային աղտոտվածությունը աղտոտող բոլոր նյութերով զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ):

Հեռանկարում նախատեսված է բոլոր ձեռնարկությունների համար 5-10% արտադրողականության աճ: Ընդամենը արդյունաբերական արտանետումները կազմում են 68,0 տ/տարի:

Հեռանկարում նախատեսված է ջեռուցման համար արևային էներգիա: Ջեռուցման ժամանակ վնասակար արտանետումների հաշվարկները կատարված են գազի ծախսից ելնելով: Ջեռուցումը հիմնականում գազով է կատարվում, իսկ փայտը նախատեսվում է փոխարինել էլեկտրաէներգիայով և արևային մարտկոցներով:

Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների հիմնական մասը բաժին է ընկնում ավտոտրասպորտին, որի արտանետումները կազմում են մթնոլորտ արտանետումների 90%-ը: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 770,0տ/տարի: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից «Շիրակ-2» համայնքներից տարածաշրջանի տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կազմում է 28,62 մլն. դրամ տարի:

Հեռանկարում արտանետումները ջեռուցումից կնվազեն տարեկան 35,25տ/տարի ի հաշիվ ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների:

Նշված համայնքների տարածքում գետ է թափվում տնտեսակենցաղային հոսքաջրերի մի մասը, ինչը հանդիսանում է գետի աղտոտվածության հիմնական աղբյուրը:

Քաղաքային և գյուղական համայնքների աշխարհագրական դիրքը թույլ չի տալիս «Շիրակ-2» ամբողջ տարածաշրջանի համար մեկ միասնական կեղտաջրերի մաքրման կայանի ընտրություն:

Տնտեսակենցաղային հոսքաջրերի մաքրման համար գյուղական համայնքներում, նախատեսված է տեղադրել տարբեր արտադրողականության «Յալմա-2000» մակնիշի կենսաբանական մաքրման կայան: Մաքրման կայանը ունի բազմաստիճանային մաքրման կառուցվածք և ներառում է սեպտիկ խուց, անաերոբ կենսաբանական ռեակտոր, կենսազտիչ առաջին և երկրորդ աստիճանի օդավորման ավազան (աերոտենկ), երկու պարզարան, պոմպային հատվածամաս: Մաքրման արդյունավետությունը 98%:

«Շիրակ-2» տարածաշրջանի համայնքներում հեղեղատար կոյուղու բացակայության արդյունքում գարնանային ձնհալի և աշնանային հորդ անձրևների ժամանակ հնարավոր են տարածքների հեղեղումներ: Այս երևույթից խուսափելու նպատակով բոլոր համայնքների համար նախատեսվում է հեղեղատար առուների նախագծում և կառուցում:

Բնակավայրերին, հատկապես կառուցապատված տարածքների բնական վտանգավոր երկրաբանական երևույթներից են նաև սողանքները: Սույն նախագծով նախատեսվում է «Շիրակ-2» բնակավայրի սողանքներից պաշտպանության միջոցառումներ:

Նշված գյուղական համայքներում աղմուկի աղբյուր է հանդիսանում ավտոտրանսպորտը: Համայնքների տարածքներով հիմնականում անցնում են տեղական նշանակության ճանապարհներ: Տրանսպորտային հոսքերի աղմուկը առաջանում է մեքենաների աղմուկից և կապված է տրանսպորտի արագությունից և շարժման ինտենսիվությունից: Մեքենաների շարժման ինտենսիվությունը չի գերազանցում ժամում 130 մեքենա: Ձայնի էկվիվալենտ մակարդակը հաշվարկման կետում, որը հեռացված է 25 մետրով ճանապարհի երթևեկելի մասից, հաշվի առնելով կառուցապատված զանգվածը, կազմում է 40-45 դԲԱ՝ 45-55 դԲԱ նորմայի:

«Շիրակ-2» տարածաշրջանը ներառում է 22490,28 հա հողեր: Քանի որ հողային ֆոնդում պահուստային հողեր չկան, ապա հողերի նպատակային նշանակության փոփոխությունից հետո ընդհանուր տարածքի մակերեսը փոփոխության չի ենթարկվի:

Համայնքի տարածքի հողերը աղտոտված չեն ծանր մետաղներով: Հողերի աղտոտվածության մակարդակը գնահատված է ցածր (խտության գումարային ցուցանիշը՝ԽԳՑ<16), աղտոտվածության դասը – թույլատրելի, էկոլոգիական իրավիճակը բավարար: Հեռանկարում տարածական պլանավորման նախագծերի իրականացման արդյունքում հողերի աղտոտվածության մակարդակի ավելացում չի սպասվում, քանի որ նոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների կառուցում չի նախատեսված:

Նշված քաղաքային և գյուղական համայնքներում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 1517,38 հա մակերես 8 հատ աղբավայր: Աղբահանումը կատարվում է անկանոն, ինչը հանգեցնում է համայնքների սանիտարական վիճակի վատացմանը:

Հեռանկարում նախատեսվում է գոյություն ունեցող աղբավայրերի տարածքները պարսպապատել, բարեկարգել: Աղբահանությունը դարձնել կազմակերպված, տոփանել և հողով ծածկել, մինչև ամբողջ համայնքների համար աղբամշակման գործարանի նախագծումը և կառուցումը, կամ կազմակերպել աղբի տեսակավորում: Հեռանկարում բնակչության թիվը կկազմի 19015 մարդ: Թափոնների ընդհանուր քանակը հեռանկարում կկազմի 4753,75 տ/տարի:

Շիրակի մարզպետարանը նախատեսում է բոլոր 8 համայնքների համար նախատեսել աղբի հեռացման վայր, տեսակավորման և վերամշակման համար:

Արդյունաբերական բոլոր ձեռնարկությունները պատկանում են սանիտարական վտանգավորության IV-V դասին: Հեռանկարում սպասվում է թափոնների քանակի ավելացում 10%-ի չափով:

Յուրաքանչյուր գյուղական համայնքում տեղակայված է 1 գերեզմանոց: Ընդհանուր թիվը կազմում է 8 հատ, իսկ ընդհանուր տարածքը կազմում 16 հա: Գերեզմանոցները գործող են: Ծրագրով նախատեսված է գերեզմանոցների պարսպապատումը ՍՊԳ-ի չափերով հետագա հուղարկավորումների ընթացքում այն չխախտելու համար: Այն հատվածներում, որտեղ ՍՊԳ-ն պահպանված չէ, նախատեսվում է ճանապարհի երկկողմանի սահմանազատում՝ ծառուղիների միջոցով և գերեզմանոցի պարագծով երկշարք ծառապատում: Գերեզմանոցների ճանապարհի եզրային հատվածներում, նախագծով նախատեսված է տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում, ինչը կնպաստի փոշու արտանետումների տարածման կանխարգելմանը: Շինարարական նորմերի համաձայն գյուղական համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների մակերեսը պետք է կազմի 12մ²/մարդ, իսկ փոքր քաղաքների համար 10 մ²/մարդ: Համայնքներում ընդհանուր օգտագործման տարածքների մակերեսը կկազմի 22,8 հա, իսկ սահմանափակ օգտագործման կանաչը շուրջ 1365,69 հա:

«Շիրակ 2» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծի գործունեության ընթացքում իրականացնել ազդեցության մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և հետնախագծային վերլուծություն:

Դա թույլ կտա հիմնադրույթի գործունեության ընթացքում վերլուծել և դիտարկել համայնքների զարգացման իրատեսական սցենարները՝ նախանշելով առավել գրավիչ և արդի հեռանկարային ուղղությունները, ներդրումների համար ուշագրավ ոլորտները, ինչպես նաև տարածաշրջանի բնապահպանական խնդիրների ներգրավման և դրանց հնարավոր լուծումներին ուղղված համապատասխան միջոցառումները:

Մշտադիտարկումների արդյունքների հիման վրա իրականացված հետնախագծային վերլուծությունը թույլ կտա հետագա քաղաքաշինական հիմնադրույթային փաստաթղթերում ներառել տնտեսության զարգացման առավել իրատեսական ոլորտները, ներդրումային ծրագրերի գրավչության բարձրացմանը, այս ամենը համադրելով տարածաշրջանի բնապահպանական պահանջների, նորմերի և սահմանափակումների հետ: Չանտեսելով մարդու առողջության, բնականոն զարգացման և բնառեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման հիմնախնդիրները:

Շիրակի մարզպետարանն առաջարկում է «Շիրակ-2» գյուղական համայնքների համար աղբի հեռացման, տեսակավորման և վերամշակման վայր նախատեսել Շիրակ քաղաքի հարակից 10հա մակերես ունեցող աղբավայր՝ միաժամանակ կոնսերվացնելով նշված համայնքներում առկա աղբավայրերը:

Պատճառաբանական մաս. Շիրակի մարզպետարանում օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախատեսվող գործունեությանը: Փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումները, առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի, պաշտպանության նախարարությունները, քաղաքաշինության կոմիտեն, կադաստրի կոմիտեն և Շիրակի մարզպետարանը:

Փորձաքննական պահանջներ

Հիմնադրութային փաստաթղթի շրջանակներում նախատեսվող գործունեությունների ծրագրային և նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:

ԵԶՐԱՓԱԿԻՉ ՄԱՍ

«Հայնախագիծ» ԲԲ ընկերության կողմից ներկայացված Շիրակի մարզի Շիրակ-2 միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթի նախագծի մշակման ՇՄԱՌԳ հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն՝ վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ՝ Հ. Մեսրոպյան